మొదటిసారి

అవి ఎండాకాలపు శెలవలు. ఆ మిట్ట మధ్యాహ్నమప్పుడు మాకూ్కడా [అంటే రాముడు బావకూ, నాకూ] ఎండ అనిపించడంవల్ల ఇంటిపట్టున వుండాల్సి వచ్చింది—కాక మాది పల్లెటూరు మా నాన్నగారు గూడా వూళ్ళో లేకపోవటం చేత చీట్లపేక ఒకటి సంపాదించి దాంతో తీర్చుకుంటున్నాం మా పరీక్షల బడలిక అంతా

ఆ సావిట్లోనే మొత్తనానుకుని మా అత్తయ్యా, ఆమె కెదురుగా మా అమ్మా కూర్చుని తెంపులేకుండా రాచకార్యం చేస్తున్నారు. మధ్య మధ్య మా అత్తయ్య వత్తులు చేస్తూంది. మా అమ్మ పీట పెట్టుకు మినుముల్లో రాళ్ళు చేస్తూంది

చీట్లాటలో రాముడికీ నాకూ తగాదా వచ్చింది తప్పు వాడిదే 'ముక్క' చెయిజారి పడ్డది, ప్రమాణపూర్తిగా నేను దిగాలని దిగలే'దంటాను వాడది నమ్మక అరవటం మొదలుపెట్టాడు

"ఏమిట్రా—ఆగోల ? మాట తోచుకోనివ్వకుండా గల్లంతు చేస్తున్నారు?— పాడు చీట్లపేకా మీరూనూ! —అదుగో మామయ్య వస్తున్నాడులే—మీపని చెపుతా వుండండి!" అని కోపం చేసింది మా అత్తయ్య.

చెప్పుల చప్పుడు గూడా వినపడింది నేను వంగి వీధి గుమ్మంవైపు చూచాను

"నిజంగానే వస్తున్నాడ్రో!—చీట్లు చాపకిందకి తొయ్యరా చప్పున" అన్నాను ఆదుర్దాతో

ఆయన్ని చూస్తే మాకు హడలు. మాకే కాదు మా అమ్మకూ—మా అత్తయ్యకూ — మా ఊళ్ళోవాళ్ళకూ చివరకు మా జిల్లాలోవాళ్ళందరికీ కూడా ఆయనంటే భయమే.

మీది కృష్ణా జిలా అయితే శీతారామయ్యగారి పేరు విని వుండక తప్పదు ఆయనలేని వ్యాజ్యం ఆ కోర్టుల్లో వుండదు మా చుట్టుపక్కల వూళ్ళవాళ్ళందరికీ ఆయన్ని చూస్తే భయమూ కోపమూ అట్లా అని ఆయన దగ్గరకు రాక ఎవడికీ తప్పదు

ఆయన స్వచ్ఛమయిన బ్రాహ్మణ్యం జరుపుతూ వుండటంవల్ల కూడా కొంత గౌరవము సంపాదించాడు లోకంలో ఇంట్లో దేవతార్చనా బ్రహ్మయజ్ఞమూ, పితృతర్పణా, వగైరా రెండుగంటలు చేసేవాడు వాయిదాలకు బస్తీకి పోతే ఏం చేసేవాడో తెలియదు బహుశా మనస్సు రాయిచేసుకుని హూటకూళ్ళ ఇంట్లోనే తినేవాడు అనుకుంటాను

పిల్లలమర్రి బాలకృష్ణశాస్త్రి

ఆయన వైద్యం గూడా కొద్దిగా చేసేవాడు. ఎప్పుడో పూర్వము ఎవరెవరికో తను మందులు ఇచ్చినట్లూ, వాళ్లంతా బతికినట్లూ చెప్పేవాడు. కొంతమంది ఆయన మాటలు నమ్మి, ఆయన యిచ్చిన మాత్రలు పుచ్చుకునే వాళ్ళు. వైద్యానికని ప్రత్యేకం డబ్బు పుచ్చుకునేవాడు కాడు. కాని అన్నిటివారా ఏ వ్యాజ్యంలోనో తీసేవాడు.

కొందరు బయట అధికారం చలాయిస్తూ, యింట్లోకి రాగానే పిల్లికూనల్లాగ అయిపోతారు. కాని మా తండ్రి ఆ తరగతివాడు కాదు. అందుకు కారణం మా అమ్మ ఏమో నాకు తెలిదు మా అత్తయ్యా, రాముడూ పెద్ద ఆస్తిపరులయినప్పటికీ, రాముడికి తండ్రి పోవటం చేత వాడి ఆస్తి నాన్నే మానేజీ చేస్తున్నప్పటికీ, వాళ్ళకు కూడా పారాగతాలు లేవు ఆయనకు ఎదురు చెప్పటానికి

మా తండ్రి గొప్ప తెలివిగలవాడనీ, గొప్ప చదువు లేకపోయినప్పటికీ, పెద్ద ప్రయోజకుడనీ, ఆయన్ని చూస్తే, నావటకు నాకు భయమే కాక, భక్తి గూడా వుంటూవుండేది.

అందుకే ఆయన వస్తున్నాడని మా అత్తయ్య అనగానే చీట్లను చాపకిందకు వెంటనే తోసి, చేతికందిన పుస్తకాలను చెరొకటి తీసుకొని చదువుతున్నట్లు నటిస్తూ కూర్చున్నాము.

ఆయన వచ్చి, మమ్మల్నందరినీ ఒకసారి తేరిపార చూచాడు. చెప్పులు విడుస్తూనే చెప్పాడు రెండువేల కట్నంతో రాముడికి మూర్తివారి సంబంధం కుదుర్చుకు వచ్చాననీ, రేపు దశమినాటికి లగ్నమనీ, మా అందరికీ — అంటే రాముడికీ, నాకూ, మా అత్తయ్యకూ, మా అమ్మకూ — వినబడేటట్టుగా — ఏ ఒకళ్ళతోనో చెప్పినట్టుగా కాక — ఒక సభలో వుపన్యాసం ఇచ్చే ధోరణిలో — పెద్ద గొంతుతో చెప్పాడు మాలో ఎవళ్ళో 'ఇట్లా చేసావేం?' అని పొరపాటున అంటే విరుచుకు మీద పడేట్టు చూచాడు

ఆయన ఆముక్క అన్నప్పటినుంచీ, లగ్నంవరకూ మాలో మాకు జరిగిన సందర్భాలు—అంటే రాముడు నా ప్రోత్సాహంతో, వాళ్ళమ్మ దగ్గరకు వెళ్ళి — చిన్నతనంలో, చదువు పూర్తి కావటమునుపు—అందులో కట్నాలు గిట్నాలు తీసుకొని—పెళ్ళి చేసుకోటం అనేది తన పుత్రభ్రష్ట ఆశయాలన్నిటికీ భంగకరమని అర్థం వచ్చే మాటలు కొన్ని గొణగటం—వాళ్ళమ్మ 'నోరు మూసుకోరా నాయనా!—మామయ్య వినిపోతాడు!' అని ఒకే సమాధానం ఎన్నిసార్లయినా చెప్పటం, — చివరకు రహస్యంగా చొక్కా— లని పేరు పెట్టి, నూరు రూపాయలు మా అత్తయ్య మాకు ఇవ్వటం, — చొక్కాలు, చుట్టాలు,

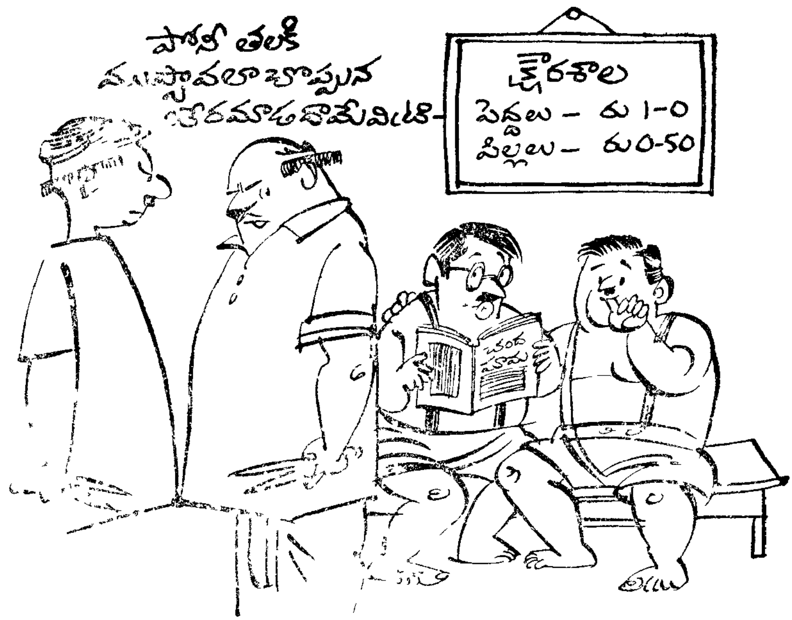

పెళ్ళికొడుకును చెయ్యటం సరదాలలో పడి రాముడు తన పుత్రకృష్ణ ఆశయాలన్నీ మరిచిపోవటం—ఇవన్నీ ప్రస్తుతం అనవసరమయిన డీటెయిల్సు

* * *

పది పన్నెండేళ్ళ క్రితం—ఆ రోజులు వేరు—ఆ పెళ్ళిళ్లు వేరు—ఆ సరదాలు వేరు ఇప్పుడు ఈ పెళ్ళిళ్ళు—ఏం పెళ్ళిళ్ళు?—ముఖ్యంగా ఏ ముగ్గురో, ఏ నైజామో వెళ్ళటం—రెండు పూటలు గడిపి రావటం—పెళ్ళి అయిందని పుకారు వెయ్యటం '—శా ర దా బిల్లు!—పాడు శారదా బిల్లు'—

పెళ్ళివారి 'బళ్ళల్లో' ఎక్కి తర్లిపోవటం బహు సరదాగా వుండేది 'తర్లిపోవటం' అంటే—మజిలీలూ—భోజనాలూ—బోల్తాయీ—చద్ది వణ్ణాలూ—మన ప్రాప్తాన్నిబట్టి, దొంగలూ—మధ్య మధ్య కొంచెం కొంచెంగా ప్రయాణం గూ— వుంటుంది

ఎందుకో 'బళ్ళ'న్నీ చీకట్లో అమాంతంగా ఆగుతాయి

"ఎందుకురా, ఆపాటు?—సాగిపోనీయండి '—" అని అరుస్తావు చివర బండిలోంచి. జవాబుండదు బోల్తా గావచ్చు, దొంగలు కావచ్చు, ఇంకా ప్రమాదమైంది ఏదైనా కావచ్చు. కఱ్ఱా లాంతరు

తీసుకొని, బండిదిగి, విచారణకుపోతావు కారణం కనపడదు

అనవసరంగా ఆపినందుకు ముందు బండివాణ్ణి కేకలేస్తావు వాడికి కోపం వస్తుంది.

"యాందండి ?—కిష్టయ్యగోరూ ?— మీరు ఎప్పుడూ ఇంతేనండీ !—లోకువగా వున్నాం గందా అని మా మీదండీ మీ కూకలూ. (బండిలో వాళ్ళకేసి తిరిగి) "యామండీ ! శాసమ్మగోరూ !—మీరు సెప్పండి !—'ఆపశ—ఆపశ' అని కేక లెట్టలేదండీ, ఓరో ?" అని అంటాడు.

"అవునురా, అబ్బాయీ!—అష్లాగే వినపడ్డాయిరా మాకూ్కడా—" అని ఆవిడగారు సాక్ష్య మివ్వటం—అప్పటికి అరగంట అవుతుంది తీరా లగ్గం మించి పోతుందేమో నని బతిమాలి బళ్లు సాగ తీస్తావు

ఇంతకూ చెప్పొచ్చిం దేమిటంటే— ఇట్లాంటి అవస్థలు ఆటే పడకుండానే 'బళ్లు' కట్టుకుని లగ్గంనాటి పొద్దుటికల్లా చేరుకున్నాం రాముడి అత్తవారి వూరు

చిన్న పందిరి వేసి తోరణాలు కట్ట బడిన డాబా ముందు బళ్లు ఆగినయి 'అంతా దిగండి ఇదే పెళ్ళివారి విడిది' అన్నారు ఎవరో

బళ్ళవాళ్ళు పెట్టెలు దింపి, ముందు సావిట్లో మూలగా పెడుతున్నారు ఆడ వాళ్ళతో, పిల్లలతో బళ్ళవాళ్ళతో పెద్ద గల్లంతుగా వుంది.

ఇంతలో మా నాన్నగారి పెద్దగొంతు వినపడ్డది 'ఒరే సుబ్బన్నా !— ఆ పెట్టె అక్కడ కాదురా. వేరే వుంచాలిరా ! అని, నన్ను పిలిచి తను వరపూజకు తొందర చెయ్యటానికి వెళ్తున్నా ననీ, ఆ పెట్టెను పక్కగదిలో భద్రపర్చ మనీ చెప్పి పోయినాడు

నేను దానిని పట్టుకు లోనికి పోయాను. మెల్లాకు రెండువైపులా గదు లున్నాయి. ఏదో తెలియక ఒక గదిలో ప్రవేశించాను.

"ఎవ రది ?" అని సన్నని చక్కని గొంతు వినపడ్డది.

ఒక నిమిషంపాటు బిత్తరపోయి చూచాను ఆమెకు 20 సంవత్సరములు వుంటయి ఆమె అద్దంలో చూచుకొని దువ్వుకుంటూంది నొక్కులు నొక్కులుగా వున్న జుట్టు మరికాసిని నొక్కులు పడుతున్నది ఆమె కళ్ళు నాకు ఇప్పటికిగూడా మరుపురాకుండా వున్నయి అంతవరకూ ఆడవాళ్ళూ అంటే ఎవరో అన్నట్టుగా వుండే నాకు ఒక్కసారిగా హృదయం పొంగిపోయింది. ఆమెను అట్లా చూస్తూ, ఏళ్ళ తరబడి అన్నం నీళ్ళూ లేకుండా నిల్చోగల ననిపించింది

"ఎవరండీ ?" అన్న ది మళ్ళీ, నావంక చూస్తూ

"పెళ్ళివారం" అన్నాను నా సహజ మయిన బర్రెగొంతుకు సిగ్గుపడుతూ

"అయితే ?"

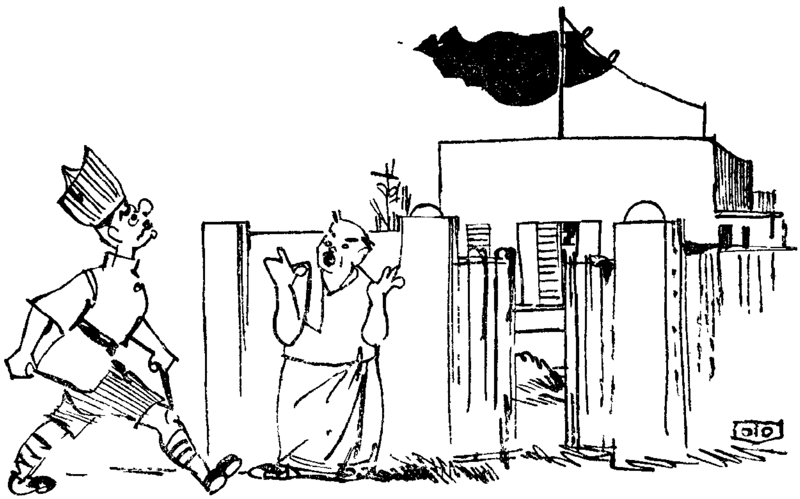

"అయ్యా, పోలీసుగారూ! నామాట నమ్మండి. అదేం నల్లజెండా కాదండీ. మా అమ్మాయి పావడా ఆరవేసిందండీ!..."

"మానాన్నగారు ఈపెట్టె ఏదోగదిలో పెట్టమన్నారు"

"ఎవరు? శీతారామయ్యగారా? తండ్రిగారా?" ఆమె కళ్ళలో కొంచం ఆశ్చర్యం కనిపించింది "ఈ గది కాదు ఆ ఎదురుగా వున్న గది ఖాళీ చేశాం మీ కోసం. అందులో పెట్టండి" అంది. ఆమె గొంతుకలోకి ఒక విధమయిన మార్పు వచ్చింది అప్పటినుంచీ నాతో చివరి వరకు చాలా ఎంతో చనువుగా మాట్లాడటం మొదలుపెట్టింది

నేను పెట్టె తీసుకుని ఎదురుగా వున్న గదిలోకి పోయాను. దానిని కిందపెట్టి మళ్ళీ ఆమె గదిలోకి ఏమిష కల్పించుకుని పోదామా అని ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నా పెట్టెమీద

ఇంతలో ఆమె తాళం ఒకటి తీసుకొని నా గదిలోకి వచ్చింది. "తాళం మీరు తెచ్చుకున్నారో లేదో అని ఒకటి వెతికి పట్టుకొచ్చాను. ఈ ఐదురోజులూ దీనిని మీరు వాడుకోండి." అన్నది.

నాకు మాట్లాడటానికి ఏమీ తోచలేదు ఆకర్షిస్తూన్న ఆమె పెద్ద కళ్ళల్లోకి చూస్తూ కూర్చున్నా. ఆమె అందిస్తున్న తాళాన్ని అందుకున్నాను.

ఆమె ఒక్క నిమిషం ఆగి కొంటె తనంగా నా వంక చూస్తూ "మీకు ఇంకా ఏమయినా కావాలా?" అన్నది

ఏమి కావాలెనని చెప్పను? మాట్లాడేశక్తి అంతా ఒక్కసారిగా పోయినట్టుగా చూస్తూ కూర్చున్నా.

ఆమె గది విడిచి పోవటానికి సిద్ధ

మయింది పోతూ మళ్ళీ వెనక్కు తిరిగి. ఆ అందమైన చూపులు నామీద విసిరి ఒకవేళ ఏదయినా కావలిస్తే నన్ను అడగండి. నేను ఇక్కడే వుంటాను:" అని వెళ్ళిపోయింది.

దేవలోకంలోంచి ఒక్కసారిగా మామూలు ప్రపంచంలో పడ్డట్లయింది

'పోయె నయ్యో ఇపుడు నను బాసి...' అనే కీర్తన జ్ఞాపకం వచ్చింది. మన గొప్ప యాక్టరు ఒకాయన స్టేజీమీద ఒక వింగునుంచి ఇంకో వింగువరకూ గంతులేసి యాక్టు చేసినట్టుగా చెయ్యలేదు కాని జ్ఞాపకం వచ్చినంత మటుకూ ఆ చరణాలు అనకుండా వూరుకో లేక పోయాను.

* * *

మొదటి రోజునే ఆమె పేరు కనుక్కున్నా. ఆమె పేరు లక్ష్మి ఆమె ఇంటి ఆవిడ కూతురు. తల్లీ కూతురూ తప్ప ఇంట్లో ఎవరూ వున్నట్లు కనిపించ లేదు లక్ష్మి మొగుడు ఎక్కడ వున్నాడో తెలియదు ఏ దేశాంతరాల్లోనో చదువు తున్నాడేమో వివరాలు బాగా చెప్పేవాళ్ళు కనిపించలేదు.

ఆమెకు నాకంటే మహా వుంటే ఒక ఏడాది వుండొచ్చు. కానిఆమెతో మాట్లాడు తున్నప్పుడు నాకంటె ఎంతో పెద్దది అనిపించేది.

మొదట్లో ఆమెతో మాట్లాడటం బెరుగ్గా వుండేది. కాని రాను రాను ఆమె మూలంవల్ల నేనుగూడా చాలా చనువుగా మాట్లాడటం నేర్చుకున్నాను

లక్ష్మి నేనూ రోజుకు వందసార్లయినా కలుసుకునేవాళ్ళం పక్కతోమే టప్పుడూ — ఊడ్చేటప్పుడూ — పాటలు పాడేటప్పుడూ — పేజువాణీ చేసేటప్పుడూ — ప్రమాదము లేనంత ఆమెకు ఎంత దగ్గరలో వుండగలిగితే అంత దగ్గరగా వుండేవాణ్ణి. ఆమె పూటకొక విధంగా సింగారించుకుని వచ్చేది అప్పుడప్పుడు నా మీద ఓర చూపులు విసురుతూ వుండేది ఆ రోజుల్లో వాటితోనే జీవిస్తూ వుండేవాణ్ణి

పేర్లు చెప్పాలిసి వచ్చినప్పుడు నేను ఆడవాళ్ళలోకి చొరవ చేసుకొనివెళ్ళి, "ఇవ్వాళ్ళ నువ్వు ముందు చెప్పాలిరా పెళ్ళాం పేరు రాముడూ" అనేవాణ్ణి అట్లాంటప్పుడు లక్ష్మి నా పక్కనే వుండటం తటస్థించి, పెళ్ళి కొడుక్కు వత్తాసుగా వచ్చి "అమ్మా!— అల్లా కాదండీ — మీ అమ్మాయే ముందుగా చెప్పాలి" అనేది. అట పెద్ద హంగులాగా వాగ్వాదం పడే వాళ్ళం. చివరకు "ముందు మీరు చెప్ప కండి" అని ఆమె అంటే — "ముందు నీవు అసలు చెప్పకమ్మా" అని నేను పెళ్ళికూతుర్ని హెచ్చరిక చేసేవాణ్ణి అందరూ తలోకమాటా అనేవాళ్ళు. చివరకు ఎవరో ముందు చెప్పేవారు. రాముడు పెళ్ళాంపేరు చెప్పగానే నాకు

వినబడలేదు. మళ్ళీ చెప్పమనేవాణ్ణి- పెళ్ళికూతురు పేరు చెప్పినప్పుడు లక్ష్మి గూడా అంతే చేసేది. చివరకు గంటసేపటికి పేర్లు చెప్పటంతంతు పూర్తి అయ్యేది.

అప్పుడప్పుడు ఒంటరిగా కూడా మేం కలుసుకునేవాళ్ళం. నేను గదిలోకి పోయినప్పుడు, ఆ గదిదగ్గరకే ఆమె గూడా వచ్చేది. ఏదో పని వున్నట్టుగా వీలుగా వుంటే పలకరించేది నేనూ గూడా ఏదో అవుసరంలేని ప్రశ్న లేస్తూ వుండేవాణ్ణి. "ఏమిటి ? మళ్ళు కట్టుకొని భోజనానికి పోతూంటే మీరు ఇక్కడే వున్నారేం ?" అనో లేకపోతే "వూరేగింపుకు రారా?" అనో అనేవాణ్ణి.

అయితే మొదటిరోజునుంచీ మేం ఇద్దరం ఎంతమందిలో వున్నా, ఏం మాట్లాడుతున్నా, ఏం మాట్లాడకపోయినా, మా ఇద్దరి మధ్యా లోకానికి తెలియని ఒక రహస్యం వున్నట్లు, మా చూపులలో ఒకఅర్థం వున్నట్లు వుండేది. మేము సంబంధంలేని అనవసరమయిన హంశములను గురించి మాట్లాడుతున్నప్పటికీ, నా హృదయభావమును ఆమె అర్థం చేసుకున్నట్లు ఆమె నా వంక చూచేది.

మూడోరోజు మధ్యాహ్నము గామాలన్న నేను ధైర్యం చేసి, ఆమె గదిలో ఒంటరిగా వుంటే కనిపెట్టి గదిలోకి ప్రవేశించాను. ఆమె "ఏమిటిది" అన్నట్టుగా చూచింది.

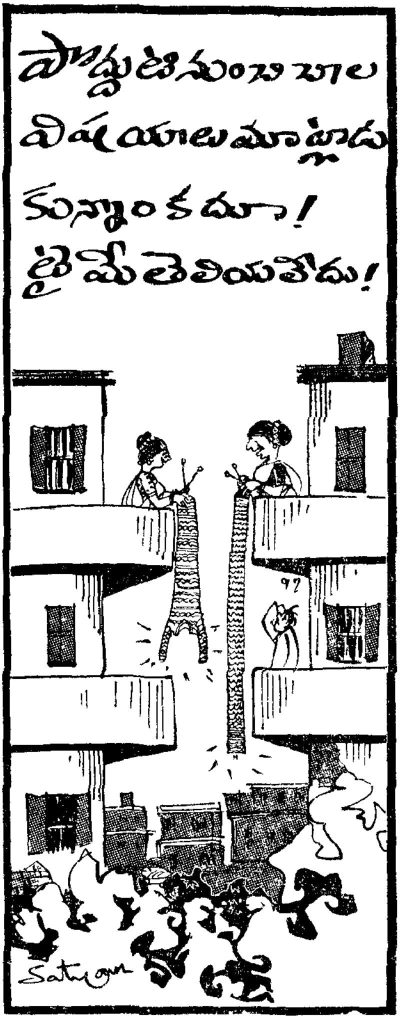

అక్కడ హార్మోనియం ఒకటి కనిపించింది. వెంటనే ఒకమిష కనిపెట్టాను. నాకు ఏమీ తోచనట్టూ, ఆమె దగ్గర హార్మోనియం వుందని తెలిసినట్టూ, ఆమె నడిగి వాయించుకుందా మని వచ్చి

నట్టూ నటించాను. ఆమె నేను పెట్టిన మిషకు తృప్తిపడ్డట్టు కనిపించింది, గాని ఇంతలో మా నాన్న గొంతు వచ్చి మా సంభాషణ పూర్తిగా చెడగొట్టింది.

"వారేఁ—ఎక్కడరా?—అబ్బాయీ!" అని తన పెద్దగొంతుతో కేకలుపెట్టాడు. నేను ఆమె గదిలోంచి వచ్చాను భయపడుతూ.

"ఏం చేస్తున్నావురా, ఇక్కడ ?"

హార్మోనియం అంటే పట్టిస్తుందేమో నని "తెల్ల కాగితం కావలసి ఇంటివారిని అడుగుతున్నా" అని అబద్ధం ఆడాను. లక్ష్మి నా మాటలు వింటూ గూడా వూరుకుంది

"వలేగాని, నీవు వెంటనే సైకిలు వేసుకుని పేటకు వెళ్ళి, 2000 మల్లెపూలు కొనుక్కురావాలి — ఇక్కడ వున్నట్టుగా రావాలి—చూస్తావేం ఇంకా?—పోక :" అన్నాడు. ఎట్లాగో బయట పడ్డాం గదా అని సంతోషించి లక్ష్మి వంక చూడకుండా సైకిలు ఎక్కిపోయినా.

* * *

నేను తిరిగి ఇంటికి వచ్చేటప్పటికి గంట అయింది. పూలబుట్ట మా అమ్మ చేతి కిచ్చాను. లక్ష్మి అక్కడే వుంటే ఆమెను ఒకసారి సూచనగా చూచి వచ్చాను. మెల్లాలో పని వున్నవాడిలాగా తారట్లాడుతున్నా ఆమెకొరకు.

నా చూపును అర్థం చేసుకొని తప్పక వస్తుందని నా ధైర్యం. కాని ఆమె అర్థం చేసుకోలేదేమో నని భయం. అయితే రెండు మూడు నిమిషాల్లోనే నన్ను అర్థం చేసుకున్నట్టుగానే లోపలికి వచ్చి, పని వున్నదానిలాగా తన గదిలోకి వెళ్ళింది. వెంటనే నేను కూడా వెళ్ళాను వెనకా ముందూ ఆలోచించకుండా.

వెనక్కు తిరిగి నావంక చూచింది "ఎందుకు ?" అన్నట్టుగా.

జేబులోంచి, మధ్య గులాబి పువ్వూ, చుట్టూ మల్లెపూలతోనూ, చెమికీతోనూ అమర్చబడినటువంటి ఒక చెండును బయటకు తీసి "ఇదిగో" అన్నాను.

"ఎక్కడిది ?"

"నీకోసమని నేను కొన్నాను."

"నా కెందుకు ?"

"నీవు తల్లో పెట్టుకుంటే బాగుంటుంది."

"చాల్లెండి మీ మాటలు."

"చాల్లెండి లేదు—ఏం లేదు — నీవు ఆటే మాట్లాడకు — నీ కోసమని నేను కష్టపడి తీసుకొస్తే!" అని, ఆమె చేతిని పట్టుకుని, అరచెయ్యి తెరచి, ఆ చేతిలో చెండును వుంచాను ఆమె ఎదురు మాటాడక నా వంక చూస్తూ నిలుచుంది.

అక్కడితో నా ధైర్యం ఖర్చయిపోయింది. ఎందుకనో ఆమె వంక కన్నెత్తి చూడలేకపోయినా, పెద్ద తప్పు చేసినవాడిలాగ. అప్పుడు మా నాన్న

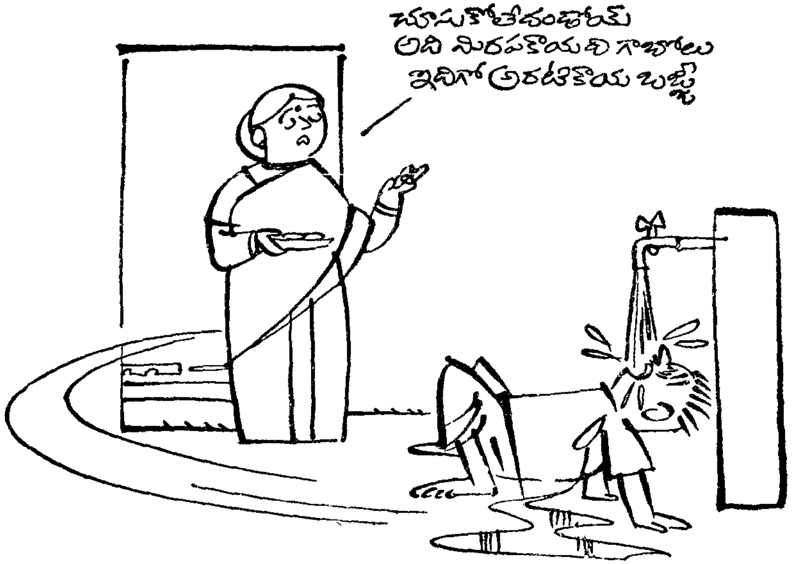

చూచివుంటే చంపేస్తా డని తోచింది. అంతట ఆ గదిలోంచి వెనక్కు ఒక్క వరుగు తీశాను.

ఎవరికీ కనపడకుండా తిరిగాను గంటా గంటన్నర. నేను ఇట్లా చేశానని లక్ష్మి మా అమ్మతో చెపుతుందనీ, మా అమ్మ నాన్నతోనూ, ఇతరులతోనూ. చెపుతా రనీ భయం వేసింది. చివరకు ధైర్యం చేసి సాయంత్రానికి పెళ్ళివా రింటికి వెళ్ళాను. అక్కడ మేజువాణి జరుగుతోంది. నన్ను ఎవరూ వింతగా చూడలేదు — మా నాన్నగాని, మా అమ్మ గాని. లక్ష్మికూడా అక్కడే వుంది నా కొరకే గామాల్ను అటూ ఇటూ చూస్తూంది నేను ఇచ్చిన చెండు జడలో పెట్టుకుంది. నన్ను చూచి చిరునవ్వు గూడా నవ్వింది. అప్పటికి ధైర్యం వచ్చింది. నే ననవసరంగా భయపడ్డా నని తెలుసుకున్నా.

* * * * *

మర్నాడు నాలో ఒక విధమయిన ఉద్రేకమూ, ఉత్సాహమూ పుట్టింది. ఎనిమిదింటినుంచీ గదిదగ్గర ఏదో పని వున్నవానిలాగా నటిస్తూ కావలా కాస్తూ కూర్చున్నా. లక్ష్మి ఒంటరిగా గదిలో చిక్కిందంటే పట్టుకుని హృదయం విప్పిచెప్పుదా మని నాప్రయత్నం. ఆమె చాలాసార్లు ఆ దారిన నడిచింది, నన్ను ఓరగా చూచింది, కాని నాకు సావకాశ మివ్వలేదు. ఒంటరిగా గదిలో కాలు పెట్టలేదు

కాని నేను నిరుత్సాహుణ్ణి కాలేదు.

భోజనాలకు ముందు ఆమె గదిలోకి రావలసిన అవసరం కలిగినప్పుడు. నేను ఇంకా అక్కడే వుండటం చూచి ఏదో ఒక పిల్లను వెంట తోడుగా తెచ్చుకుని గదిలో కావలసిన వస్తువు తీసుకుని వెళ్ళిపోయింది. అప్పుడు నాకు నిరుత్సాహం కల్గింది. ఆమె నన్ను స్పష్టంగా ఎడం చేస్తూందని తెలుసుకున్నా. నాకు కారణం తెలియలేదు. ఏడుపు గూడా వచ్చింది.

కాని ఆ మధ్యాహ్నం పూర్తిగా నిరాశ చెందక వేరు పంథా తొక్కాను. అక్కడే గొంతుమీద కూర్చున్నట్టు కాకుండా వీధిలోకి వెళ్ళి కనబడకుండా లక్ష్మి జాడలు కనిపెడుతూ నిల్చున్నా ఆమె నేను లేను గదా అని నమ్మి గదిలోకి వెళ్ళినప్పుడు పోయి, దొంగను పట్టుకున్నట్టు పట్టుకుందామని ప్లాను వేశా.

ప్లాను పారింది. మూడుగంటల షుమారు లక్ష్మి నిశ్చింతగా గదిలోకి వెళ్ళింది ఒంటరిగా. నేను వెంటనే ఇంట్లోకి మెల్లాలోనుండి జొరబడ్డాను. అక్కడ అదృష్టవశాత్తూ ఎవరూ లేరు. గదిలో మటుకు ఆమె అలికిడి వినపడుతూంది

సరాసరి గదిలో ప్రవేశించి, ఆమెకు మాట్లాడటానికి ఒక్కనిమిషం సావకాశం ఇవ్వక, రెండుచేతులూ పట్టుకుని దగ్గరకు లాక్కుని, రెండు బుగ్గలమీదా రెండు వేడి ముద్దులు పెట్టాను.

"తప్పు — వూరుకో — ఎవరన్నా వస్తారు. నన్ను వదులు —" అన్నది మెల్లిగా ఆరాస్తాయిలో.

"వూరుకోను — పొద్దుటినుంచీ నన్ను — ఎట్లా ఏడిపించావు ?"

"ఏం ?"

"నేను నీకోసం — వేచుకున్నా నని నీకు తెలుసుగా ?"

"నేను ఒంటరిగా చిక్కితే ఇట్లాంటి పని చేస్తా వనికూడా నాకుతెలుసు."

"మరి నేనెట్లా వూరుకోను ?"

"ఇప్పుడు కాదు — ఎవరో వస్తున్నారు — రాత్రికి —"

"ఒక్క ముద్దు —"

"కాదు — రాత్రికి — రాత్రికి" అని నన్నుతప్పించుకుని పారిపోయింది

ఆ సాయంత్ర మంతా కాలచక్రం తిరుగుతున్నటు నాకు అనిపించలేదు నా కాళ్ళు భూమిమీద నడుస్తున్నట్టుగా లేదు రాత్రి సంగతి ఆలోచనలోకి వచ్చి, గుండె గబగబా కొట్టుకొంటూంది. మా నాన్నను చూచినప్పుడల్లా, నా ఉద్రేకమునూ, నా పరధ్యాన్నమునూ కనిపెట్టి అనుమాన పడతాడేమో నని భయము. అందుకని సాధ్యమైనంతవరకూ మా నాన్నను తొలిగి వుంటున్నా.

ఒక్కసారి ఆయన నన్ను పట్టేసి "ఏమిట్రా, అబ్బాయీ ? — వైభవంగా పెళ్ళి అవుతూంటే నీ జాడ ఎక్కడా కనపడదు? — పొద్దూకులూ ఏం చేస్తూం

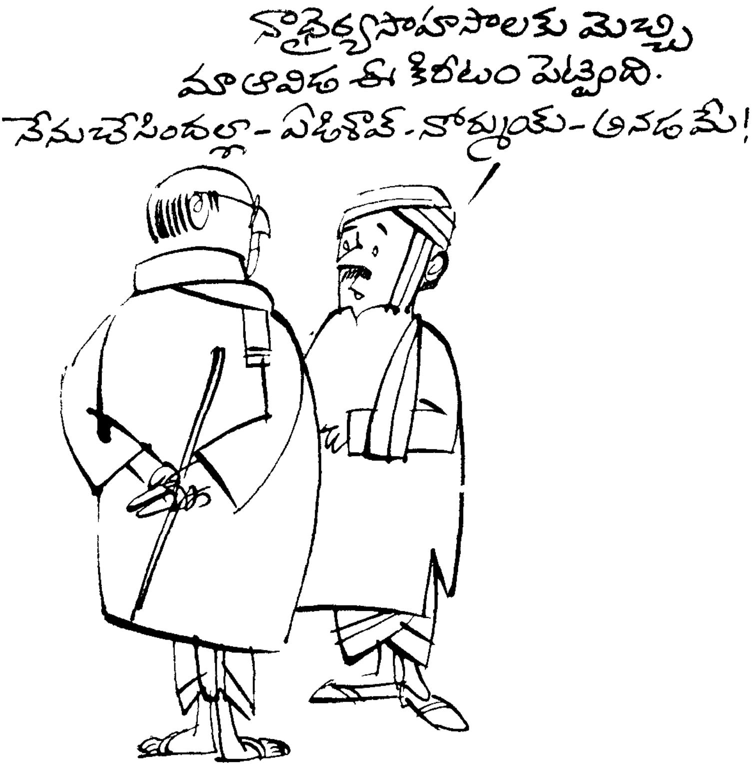

టావో? — చేతికి అక్కర కొచ్చిన వాడవు. ఒక్క పని సంబాళించుకోలేవు? — ఇంకా ఎన్నాళ్ళకురా మీకు జ్ఞానం వచ్చేది?" అని నాలుగూ జాడించాడు. మాటాడలేక పిల్లిలాగా జారుకున్నాను.

రాత్రికొరకు ఎంత ఉత్సాహ పడుతున్నానో, అంత భయంగూడా పడుతున్నా ఎంత రహస్యంగా చేసినా, మా నాన్నకు తెలియకుండా ఏ పనీ నేను చేయలేనని నా కొక భయము. నా ప్లాను లన్నిటికీ అయిన సైంధవుడు లాగా అడ్డుపడి నన్ను పట్టేస్తాడని నా కొక పెద్ద అనుమానము. కాని యముడంతవాడికి భయపడి కూడా లక్ష్మిని వదలలేను అవాంతరం వచ్చివస్తా సరే రాత్రికొరకు నిరీక్షిస్తున్నా.

లక్ష్మిమీద ఒక కన్ను వేసి వుంచాను సాయంత్రమంతాను ఆమె తనకు ఏమీ జరగనట్టు మామూలుగా మేజువాణీల్లో, పాటల్లో, ఊరేగింపుల్లో మునిగి తేలుతూంది నావంక న్నా చూడటం మానేసింది. కాని ఆమె మనస్సులో నన్ను

గురించే ఆలోచిస్తున్న దని నాకు తెలుసును. మా గ్రంథం చాలా దూరం పోయిందని ఆమె పసిగట్టాయిస్తున్న దేమో నని నాకు అప్పు డప్పుడు అనుమానం కలిగేది. ఆమె పవిత్రతను మలినం చెయ్యటం నాకు భావ్య మయిన పనా అని గూడా ఆలోచించాను; కాని ఆమె సాన్నిధ్యం కోరకుండా వూరుకోలేక పోయాను. రాత్రి ఎప్పుడు వస్తుందా అని కనిపెట్టుకు కూర్చున్నాను.

రాత్రి భోజనాలు అయ్యేటప్పటికి పొద్దు పోయింది ఎదురుకోల అయ్యే టప్పటికి పన్నెండు అయింది

లక్ష్మి రాత్రిళ్ళు పడుకోటం ఆ గది లోనే నేను రహస్యంగా గదిలోకి రావ టానికి సావకాశం ఇస్తుం దని నా నమ్మ కము. తొందర పడకుండా చుట్టుపక్కల తారట్లాడుతున్నాను.

మా నాన్న ఎదురుకోల అయింతరు వాత కనిపించలేదు ఇది కూడా శుభ సూచకంగానే వుంది అనుకున్నాను.

ఒక్కొక్కరే ఏదో ఒక చాపో, జంపకానో చూచుకొని సావిట్లోనో, వంచలోనో పడుకుంటున్నారు.

లక్ష్మి పడుకునే ప్రయత్నం లేకుండా ఏదో రాచకార్యం చేస్తూనే వుంది. చివరకు కొంత సేపటికి లేచి లోపలికి వెళ్ళింది — తన గదిలోకి వెంటనే కాక కొంచమాగి, ఎవరూ చూడకుండా గది లోకి పోదా మని నా ఆలోచన. ఆమె నా కొరకు తప్పక తలుపు తీసి వుంచుతుం దని నా ఆశ.

అరగంట ఆగి మెల్లిగా మెల్లాలోకి వెళ్ళాను. గదివాకిట్లో చాప వేసుకుని ఎవరో పడుకున్నారు. నిదానించి చూచాను. ఆమె లక్ష్మి తల్లి. ఆమె నా అలికిడి కనిపెట్టి "ఎవరు వారు ?" అంది. "నేను" అన్నాను. దేనికొరకో వెతుకుతున్నట్టు నటించి, గది తలుపు లోపల వేసి వున్నట్టు గ్రహించుకొని ఇవతలకు వచ్చాను.

నాకు ఒక విధ మయిన నిరాశ వచ్చింది. లక్ష్మి తల్లి రాక్షసి లాగా ప్రత్యేకం నాకొంకే నియమించబడ్డట్టుగా ఆ తలుపును కాపాడుతూంది. లక్ష్మి లోపల తప్పక వుందని నాకు తెలుసును. నిస్పృహతో ఒక చాప వుంటే దాని మీద పడుకున్నా. కళ్ళవెంట నీళ్ళు గూడా వచ్చినయి.

కొంత సేపటికి ఒక వూహ తట్టింది. ఆ గదికి రెండో తలుపు దక్షిణవైపు చిన్న దొడ్డోకి వుంది. ఆ దొడ్డో ప్రవే శించానంటే తలుపుగుండా లక్ష్మిని మెల్లిగా పిలిచి గదిలో ప్రవేశించవచ్చు నని తోచింది.

ఈ వూహ పుట్టినతర్వాత ఒక్క నిమిషం పడుకోలేదు. దక్షిణవైపు దొడ్డి వాకిలి దగ్గరకు వెళ్ళాను. నేను అనుకొ న్నట్టుగానే తలుపు లోపల గడియ వేసి

వుంది. గోడ దూకుతేనే గాని దొడ్లో ప్రవేశించలేను.

గోడ దూకటం నాకు అంత కష్టంగా కనిపించలేదు. కాని, ఎవరన్నా చూస్తే దొంగ అని వెంట పడతారేమో నని భయం వేసింది అందు కని నాలుగు వక్కలా పరీక్షించి చూచి, చూపు మేరలో ఎవరూ లేరని రూఢి చేసుకుని, ఒక వూపుతో గోడ ఎక్కి అవతలకు దూకాను, చప్పుడు లేకుండా.

గదిలో లాంతరు వెలుగుతూంది. తలుపు బార్లగా తీసివుంది నాకొరకే నని అనుకున్నా అయినా ఎందుకయినా మంచి దని, వెన్నెలలో గోడ నీడ వుండే ఆ నీడలో నక్కి గది దగ్గరకు వెళ్ళాను. లక్ష్మి మంచంమీద కూర్చుని తనలో తాను నవ్వుకుంటున్నట్లు కిటికీలోంచి కనిపించింది. ఇక ఆగలేక "లక్ష్మి" అని అంటూ గదిలో ప్రవేశించాను.

నా పిలుపు వినగానే లక్ష్మి గాభరా పడుతూ లేచి నిల్చుంది. ఆ తొందరలో రెండు నోట్లేవో ఆమె చేతిలోంచి జారి కింద పడ్డయి. ఆ క్షణంలోనే మంచం మీద ఎవరో లేచి కూర్చుంటున్నారు. అది ఎవరో కాదు మా తండ్రి శీతా రామయ్య!

నేను స్తబ్ధుణ్ని అయిపోయాను. నోట మాట రాలేదు.

ఆయన లేచికూర్చున్నతర్వాత గాని నన్ను చూడలేదు. నన్ను ఓరగా చూచి గుర్తు పట్టి తక్షణమే నాకు మొహం కనపడకుండా దుప్పటి ముసుకు వేసుకున్నాడు. మందమతి అయిన నేను ఆయన్ను చూడలేదనీ, అథవా చూచినా గుర్తుపట్టి వుండననీ ఆయన ఆశపడ్డాడు గామాల్ను. ఆయ నంటే వుండే గౌరవమూ, భయమూ ఒక్కసారిగా పోయినయి. ముసుకు వేసుకుంటే మటుకు ఈ పిరికిపంద నన్నెట్లా తప్పించుకు పోగలడు అనుకున్నాను.

ఆ ముసుగుతోనే మెల్లిగా లేచి, గోడ వైపు మొహం పెట్టి ఎండ్రకాయలాగా వాకిలిదాకా నడిచి, దొడ్లోకి దూకి కనపడకుండా పారిపోయాడు.

ఇంతలో లక్ష్మి "ఏమి — ఇట్లా ఎందుకు వచ్చావు" అన్నది.

"నీవు ఇంతదానివి అని తెలియక" అన్నాను కోపంతో.

అంతే, ఇక అక్కడ ఒక్కక్షణం గూడా వుండలేదు. గదితలుపు తీసుకుని మెల్లాలోకి వచ్చాను.

తలుపు చప్పుడు కాగానే పడుకున్న ముసలిది మేలుకొని "ఎవరువారు?" అంది మళ్ళా.

"నీవు ఇక్కడ కావలాకూ తానా?" అని నా కసితీర ఒక్క తన్ను తన్ని వెళ్ళిపోయాను.